

10/419

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İznik Gölü'nün yönetim planının oluşturulması, göldeki balık popülasyonunun belirlenmesi, göl ve çevresindeki yaban hayvanlarının korunmasına dair alınan tedbirlerin hangi aşamada olduğunun tespiti, gölü besleyen su kaynaklarının hâlihazırdaki durumlarının incelenmesi, İznik-Orhangazi ve Sölöz deltalarındaki yaşanan kirliliğinin nedenlerinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Sözgün Öztürk

Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU
Bursa Milletvekili

Ahmet KAYA
Trabzon Mu.

K. Ahmmed

KADIM DURMAZ
Tokat Milletvekili
İdare Amiri

Ahmet BALUT
Adana Mu.

Ozan Özal Talan

Hüseyin Arni AKSOY
Korabur

Scandan Yücel Telrady Cy

Orhan Bimer

Bahar Dülü
Osmaniye Mu.
Dr. MMH

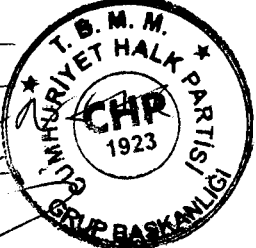
Serdar Eder Kılıç
İzmir Mu.
L. E. M.

Haydar AKAR
Kocaeli Mu.

Neslihan Hacıoğlu
Emen Mu.

Kemal ZETBEK
Samran

Sevket Sık
A. E. M.

GEREKÇE

İznik Gölü, Marmara Bölgesi'nin Güneydoğusu'nda, Gemlik Körfezi'nin doğusunda Karsak Eşiği'nden başlayarak doğu-batı yönlü olarak 32 kilometre uzanan bir göldür. Kuzeyden Samanlı Dağları, Doğu'dan depresyon alanını Pamukova çöküntü alanından ayıran yüksek eşik sahası, Güney'den Güre ve Avdan dağlarıyla çevrilmiştir. Ortalama derinliği 40 metredir. En derin yeri 70 metreyi geçmektedir. Gölün yüzey alanı 313 kilometrekaredir. İznik Gölü aynı zamanda yer altı suları ile de beslenen bir özellik taşımaktadır. Ayrıca Karadere gibi kar suları ile beslenen kaynaklar da İznik Gölü'ne akmaktadır. İznik Gölü besleme havzasında 60'ın üzerinde yerleşim birimi bulunmaktadır. Bu yerleşim birimlerinde özellikle göl kıyısındaki yerleşmelerin geçimi sulu tarım, sebze meyve ve zeytinciliğe dayalıdır. Buna bağlı olarak yörede gübre ve zirai ilaç kullanımı fazlasıyla yaygındır. Yaklaşık 9000 hektar alan göl suları ile sulanmaktadır. Yapımı devam eden sulama tesisleriyle bu alana 7000 hektar daha katılması söz konusudur. Göle yakın bütün tarla ve bahçeler istinasız ve kesintisiz olarak motopomplarla İznik Gölü'nden su çekerek sulanmaktadır.

Bu nedenledir ki gübre ve ilaç kalıntıları, yağışların sebep olduğu yüzeysel yıkanma ve akışla göle ulaşmaktadır. Buna paralel olarak zeytinliklerin sulanmasındaki ekipmanlar da göl suları ile yıkanmakta ve bu yıkama suları da göle akmaktadır. Göle yakın yerleşim birimlerinin kanalizasyon ve atık suları da yine göle akmaktadır. İznik Gölü'ndeki kirliliğin özellikle İznik-Orhangazi ve Sölöz deltasında yoğunlaştığı görülmektedir. Göl kıyısındaki iki büyük ilçe olan Orhangazi ve İznik'teki Cargill gibi sanayi ve irili ufaklı zeytinyağı fabrikalarının atıkları da gölü karışmaktadır. İznik Gölü ve çevresindeki bu kirlenme hızı bu şekilde devam etmesi halinde 15-20 yıl içinde İznik Gölü ekosisteminin geri dönülemez şekilde bozulmuş ve kirlenmiş olması kaçınılmaz gözükmektedir.

Türkiye'nin 5. büyük doğal gölü olan İznik Gölü, özellikleri itibarıyla aynı zamanda doğal sit alanıdır. Kültür Bakanlığı Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 1996 yılında aldığı karar doğrultusunda İznik Gölü'nün çevre düzeni planında belirlenmiş mutlak koruma ve yakın mesafe alanlarında hiçbir şekilde kalıcı yapılaşmaya izin verilmemesi gerekmektedir. Ayrıca taş-kum ve çakıl ocaklarının da açılmayacağına hükmedilmiş, var olanların da kapatılması karara bağlanmıştır. 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun m.17/a fıkrasına göre; bir alanın koruma bölge kurulunca sit olarak ilanı, bu alanda her ölçekteki plan uygulamasını durdurur. Buna göre belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar üç yıl içerisinde koruma amaçlı imar planı hazırlayıp incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kurullarına vermek zorundadırlar. İznik Gölü'nün SİT alanı olarak ilan edilmesine rağmen 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı iptal edilmiş, ancak yenisi yürürlüğe halen konulmamıştır.

Doğal SİT alanı olan İznik Gölü'nün bir özelliği de uluslararası sulak alan olmasıdır. Sulak alanların korunmasına dair yönetmelik koruma bölgeleri içerisinde tabu sulak alanların ekolojik karakterini ve fonksiyonlarını olumsuz yönde etkileyecek ölçüde yer altı ve yerüstü suyu alınmasını yasaklamaktadır. Ramsar sözleşmesi kapsamında olan İznik Gölü aynı zamanda "Yaban Hayatını Koruma Sahaları, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ve Yaban Hayvanı Yerleştirme Alanı" statüsüne de sahiptir. Bu da yaban hayvanlarının üremesine, korunmasına imkân veren doğal alanların korunmasını zorunlu kılmaktadır. Bölge, kuş ve bityoçeşitlilik alanı olarak da dikkat çekmektedir.

Bu bağlamda;

İznik Gölü'nün yönetim planının oluşturulması,
Göldeki balık popülasyonunun belirlenmesi,
Göl ve çevresindeki yaban hayvanlarının korunmasına dair alınan tedbirlerin hangi aşamada
olduğunun tespiti,
Gölü besleyen su kaynaklarının halihazırdaki durumlarının incelenmesi,
İznik-Orhangazi ve Sölöz deltalarındaki yaşanan kirliliğin nedenlerinin araştırılması
amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis
Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

